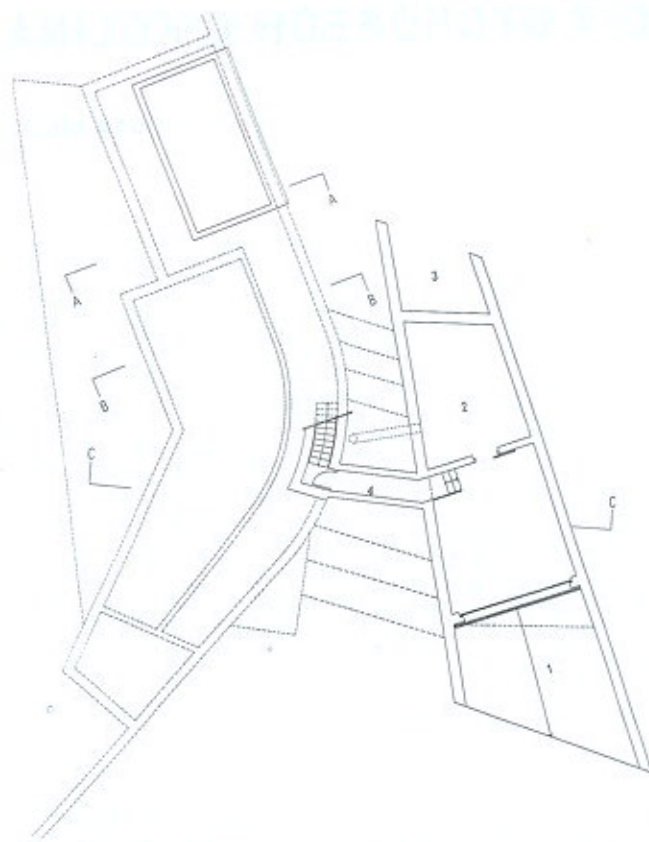

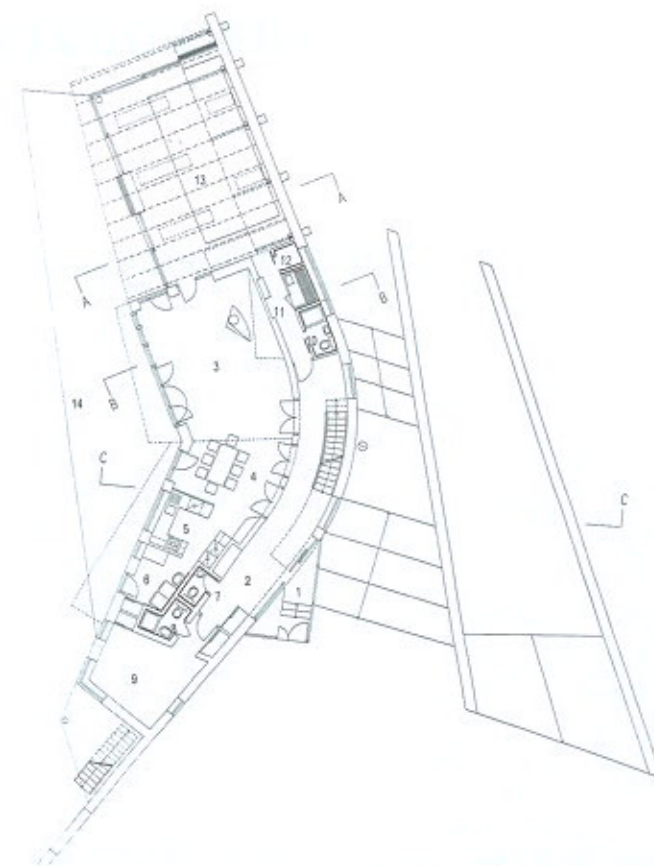
VILA BOOMERANG V BÝCHORECH U KOLÍNA

JAN LÍNEK

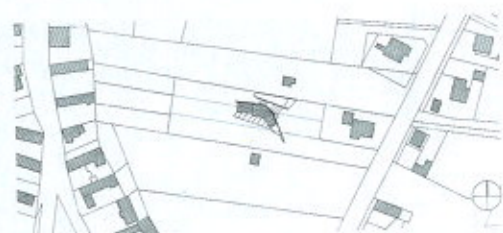

půdorys suterénu

půdorys přízemí

situace

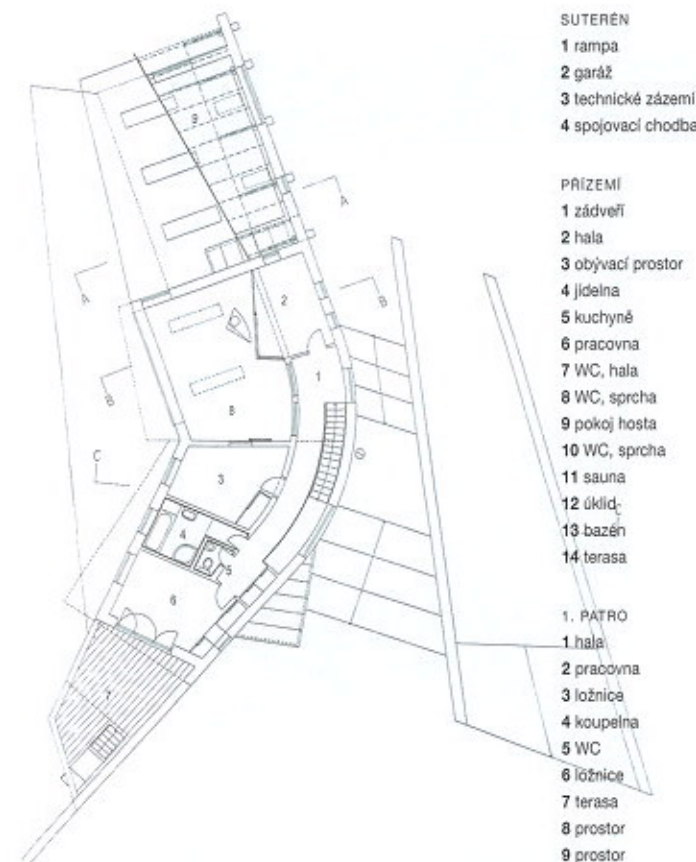
AUTORSKÁ ZPRÁVA Ve vazbě na omezující aspekty – stromy, slunce, sousedy, příjezdovou komunikaci, byl zpracován prostorový model znázorňující hmotu a vnitřní provozní vazby. Snahou dalšího vývoje bylo vnést do předloženého schématu další nové myšlenky, které by posunuly záměr klienta a autora do další vyšší roviny. Současně bylo nutno sledovat koncepci ve vztahu ke geologickým, a především hydrogeologickým danostem místa.

O výtvarné koncepci. Vychází z postavení objektu na pozemku, ve vztahu k sousedům (nepříliš vábný domek u silnice), ve vztahu ke slunci (všechny obytné místnosti jsou orientovány k jihu). Objekt bazénu je vysunut do zahrady. Tyto danosti skloubené s organickým výtvarným názorem vedly autora k návrhu tvaru blížícímu se boomerangu, výrazně příznávacímu linii zdi na východní a severní straně objektu. Ta definuje jakousi pevnost a stabilitu díla.

O vstupu. Z této poměrně strohé strany objektu je veden hlavní nástup přes skleněné zádveří, které bude v materiálovém kontrastu se schody (beton) a stěnami garáže (kámen sypaný do zinkových drátěných košů). Průchodem zaoblenou stěnou se vstupující ocitá v přehledném vnitřním organismu domu.

O vlastním domu. Je opřen o onu zakřivenou stěnu. Myslím, že zde je trochu patrná inspirace v domech přilepených k městskému opevnění. Vnitřní prostory jsou zvětšovány jak horizontálními, tak vertikálními průhledy. Materiálové pojetí by mělo vést k jasnému jednoduchému výrazu interiéru. Za významné považuji potlačení garáže s technickým vybavením cca jeden metr pod terén a její vnitřní spojení s halou pod schody, které jdou přes strop spojovací chodby. Tak není zahrada odříznuta od vstupu.

O konstrukci. Konstrukce je zděná se železobetonovými stropy. Zastřešení dřevěnou konstrukcí s krytinou předzvětralý rheinzink. V bazénu – okna hliníková posuvná, v ostatní části domu dřevěná lepená. Podlaha v zádveří – lité teraco, v hale již korkové linoleum, tak aby po otevření velkých dveřních otvorů do obývacího pokoje byla materiálově posílena spojitost v „jednu místnost“. Tam, kde se mi takové řešení jevílo vhodným, byl v dohodnutém rozsahu přiznán pohledový beton v kontrastu s dokonalým barevně mírně lomeným povrchem stěn. Při kolaudačním řízení bylo úředníky konstatováno, že až se omítnou gabiony a pohledové betony, bude stavba docela pěkná.

půdorys patra

- SUTERÉN**
 1 rampa
 2 garáž
 3 technické zázemí
 4 spojovací chodba
- PŘÍZEMÍ**
 1 zádveří
 2 hala
 3 obývací prostor
 4 jídelna
 5 kuchyně
 6 pracovna
 7 WC, hala
 8 WC, sprcha
 9 pokoj hosta
 10 WC, sprcha
 11 sauna
 12 úklid
 13 bazén
 14 terasa
- 1. PATRO**
 1 hala
 2 pracovna
 3 ložnice
 4 koupelna
 5 WC
 6 ložnice
 7 terasa
 8 prostor
 9 prostor

VILA V BÝCHORECH U KOLÍNA

KLIENT: soukromá osoba

AUTOR: ing. arch. Jan Líněk

SPOLUPRÁCE: ing. Věra Dubská

STATIKA: ing. Mahulena Telenská

DODAVATEL: ing. Pavel Matyáš, Kolín

SUBDODAVATEL: ARA Kolín (vestavěný nábytek); Ranný architekt's (volný

nábytek); ing. Pavel Matyáš, Kolín (kuchyně); Malkon – Petr Novotný (malíř-

ské a lakýrnické práce); JASPER Liberec (pokrývačské práce); Z.I.T. – Pavel

Doležal (stavební ocelové konstrukce)

PROJEKT: 1999

REALIZACE: 2001

NAKLADY: neuvedeny

5

6

7

8

9

- 1 pohled na betonem obloženou stěnu – vstup
- 2 pohled od příjezdu
- 3 detail opláštění bazénu
- 4 pohled ze zahrady
- 5 galerie v hale
- 6 vinný sklípek
- 7 kuchyň
- 8 pracovna
- 9 bazén
- 10 pohled do obytného prostoru

řez C – C

řez B – B

ENIMKY FILIP ŠLAPAL

Od hlavní linie soudobé české architektury, která se vyznačuje krabicovitostí a náchylností k strohosti a minimalismu, si Línkův styl udržuje odstup. Bývá označován za organicistní, dekonstruktivistický nebo regionalistický a všechna tato označení mají trochu pravdy. Línkova díla však nevznikají jakýmsi součtem typického tvarosloví těchto stylových proudů. Už dlouho, snad už od raných sedmdesátých let, kdy s Vladem Miluničem začali kreslit geriatrický areál v Bohnicích, si Líněk pěstuje svůj vlastní koncept, který se zakládá na deformacích těla stavby a na úhybech od její „normální“ podoby. Vlivy uvedených stylových proudů tento koncept jenom doplňují a aktualizují. A když mluvíme o deformacích, musím k tomu přidat, že taková technika tvarování se v Línkových rukou vyhýbá tomu, aby její produkty vyzněly násilně a disonantně. Deformace, pokrouceniny a úhyby od „správné“ formy a směru vždy nějak vyplývají z logiky celé stavby a vždy se svému uživateli zdají být zajímavé a příjemné. Línkova vila v Býchorech u Kolína o tom podává průkazné svědectví.

Línkův ateliér je malý a musí prý proto přijímat jen malé úkoly, třebaže nedávne architektovy obytné domy a domovy důchodců v Týništi nad Orlicí, v Loučné nad Desnou a v Benešově se jako malé vůbec nejeví. Ale ani dům rodinný, na jehož tvorbu se nyní Líněk hlavně zaměřuje, nepředstavuje žádnou nicotnou úlohu. V českých poměrech se architektova práce zabývající se tímto typologickým druhem stále ještě podobá misionářství, protože mezi tradicí dobrého rodinného bydlení, kterou kdysi pěstoval Kotěra a jeho následníci, a mezi polistopadovou dobou tkví aspoň čtyřicetiletá průrva. A to ještě nic neznamená v porovnání s tíhou odpovědnosti, jakou každý dobrý architekt pocítuje, uvědomí-li si, že právě on vlastně bude tvarovat rodinný život svého klienta a jeho potomků na desítky let dopředu. Tady se nesmí udělat žádná neopravitelná chyba. Moudří architekti pak vědí, že se tady ani nesmí nic vnucovat; má to být správně zákazník, kdo „projektuje“, a architekt jen dává těmto klientovým architektonickým představám kvalitní formu, „idealizuje zákaznickův charakter a vkus“, jak na to kdysi přišel Frank Lloyd Wright. Nejlépe se ovšem pracuje, přejí-li si oba něco podobného, a na takové stavebníky má asi Líněk velké štěstí. Oni mu dopřejí postavit dalšího „Linka“ a on je za to odmění výrazem jejich osobnosti a její architektonickou idealizací.

Na rozdíl od usedlosti v Kostelci nad Černými lesy, kde reagoval na složitou situaci okraje historického města a to ho už samo vyprovokovalo k mnoha zajímavým nápadům a formám, se situace na okraji Býchor zdála téměř úplně otevřená. Architektovi, který už kdysi zakládal svůj koncept na „ad-hocismu“, na pohotových odpovědích na různé výzvy kontextu, a dnes se u něho projevují sklony k regionalismu, tedy ke směru, který opět přistupuje ke kontextu jako k páteři svých formotvorných strategií, přináší taková otevřená situace velké potíže. Nemá k dispozici žádný příběh, nad nímž by svou stavbu „zakotvil“, jak by to kdysi řekl Steven Holl; nemá se prostě čeho „chytil“, jak to dnes říká Líněk. Ale tak hrozné to zas v Býchorech nebylo. Pozemek byl táhlý, rámovaný na obou delších stranách zahradami.

Vzadu ho architekt opevnil zemním valem. Jeho čelní „hradbu“, natočenou šikmo vůči přichozím, pak tvoří sama nová Línkova vila, přesněji její masivní štítová měkce zaoblená stěna, jejíž půdorysnou formu architekt láskyplně označuje jako bumerang.

Tato metafora bumerangu se dobře hodí k asociativnímu charakteru Línkova architektonického projevu. Působivost jeho domů totiž mimo jiné spočívá i v tom, že při pohledu na jejich neobvykle zdeformované tvary hádáme, co nám připomínají, nebo kde jsme už něco podobného viděli. A je přitom těžké nepřistoupit na pravidla této přitažlivé hry. Do vnitřního ohybu štítové stěny, jejíž křivka opravdu silně připomíná zbraň australských domorodců, vložil architekt jednotlivé sekce vily, kryté shora přečnívajícím pultovými střechami. K mohutné štítové zdi se tyto sekce přimykají tak, jak to na středověkých hraděch dělaly rozmanité přístřešky tulící se zevnitř k hradbě. S tvary střech si Líněk pohrává, mění úhel jejich sklonu, někdy je deformuje jako měchy starých fotoaparátů. Malá okna, proražená do zdi na vstupní straně, po její ploše všelijak skákalí, opět jako ve středověku. Směrem „dovnitř“, do své vlastní travnaté zahrady, však vila hledí spíše skleněnými stěnami: tady není čeho se bát.

Rodinnému životu však dům dává tvar hlavně svým vnitřkem, vnitřním prostorem. Právě tady se má odehrávat hlavní architektova práce. Klient si ho totiž najímá především jako odborníka na myšlení v třetím rozměru, ba jako kouzelníka, který mu bude umět dát víc prostoru než jen toho, co lze změřit metrem. Takový rozpínavý prostor často vzniká potlačováním hmoty stěn, důrazem na neurčitost svého obrysu, promyšlenou prací s přirozeným světlem a pak také důmyslným propojováním s dalšími prostorami uvnitř domu, ať už se nacházejí na stejné nebo na vyšší rovině. Prostor Línkovy býchoré vily se může chlubit všemi těmito rysy. Jeho jádro tvoří velká a vysoká obytná hala, z níž po stranách vyběhají kuchyňský kout, síň s bazénem a předstíň oddělená od obytné haly sloupovím. Nahoře se prostor haly propojuje s prostorem terasy či galerie a nedělí je opět nic než sloupoví.

Původ takového propojování vysokých místností s nižšími lze hledat v anglické vilové architektuře rané moderny, jejíž tvůrci – například Voysey nebo Baillie-Scott – nechtěli všechny pokoje domu natěšňovat do „Prokrustova lože“ jediné světlé výšky, protože by to byla nuda a dům by uvnitř vypadal jako zmenšenina činžáku. V soudobé české vilové architektuře se pak se-stava vysoké obytné haly a terasy či galerie v prvním patře prosazuje téměř jako typ: nenajdeme ji jen u Linka v Býchorech, ale také v Lábusově vile ve Vonoklasech a v nové vile Aleny Šrámkové v Dolních Jirčanech. Má-li takový typ slabinu, pak tedy takovou, že interiér terasy/galerie v horním podlaží se těžko dá využít k něčemu jinému než k propojení místností, které se v tomto horním patře nacházejí, a pak asi ještě k příležitostnému pozorování rodinného života tam dole z neobvyklé ptačí perspektivy. K dalšímu přebývání na terase není důvod. V Býchorech řeší Líněk tento problém tak, že terasu na jednom místě uměle rozšiřuje do takového rozměru, až se na ní vejde pracovní klient, který se pak ze svého „velína“ – slovo Línkovo! – může těšit z pohledů a průhledů na život pod sebou. Tvar tohoto velína, jeho šikmé plochy, však zároveň architektovi umožnil přenést něco z deformované obálky býchoré vily do jejího interiéru a dosáhnout tak určitého spojení mezi vnějším a vnitřním prostorem.

Tvorba Jana Linka názorně předvádí, že s tématem dobrého rodinného domu se lze vyrovnat i jinak nežli krabicovitostí. A posuzujeme-li ji mírou spokojenosti architektonických klientů, je to také tvorba úspěšná. Úspěchu se tu přitom nedosahuje nějakým populismem, nýbrž přístupem, který možná od architekta vyžaduje mnohem víc sebekontroly a kázně než nějaký strohý minimalismus.

AUTOR JE HISTORIK MODERNÍ ARCHITEKTURY,
PRACOVNÍK ÚSTAVU DEJIN UMĚNÍ AKADEMIE VĚD ČR, STALÝ SPOLUPRACOVNÍK REDAKCE